

V šoli je: miza, stol, klop, deska (tabla), stojalo, kreda, goba, knjige, zemljevidi, podobe, peč, okna, vrata . . . Doma je: miza, stol, omara, skrinja, posteljnjak, ogledalo, ura, podobe, klopi, police . . .

Napiši več moških in ženskih kerstnih imen in priimke nekterih svojih tovaršev!

Ktere reči so v kuhinji, v veži, v hlevu, v kleti?

Ktere reči so v cerkvi?

Kaj vidiš na vertu, na polji, v gozdu, na vodi, v vodi, v zraku, na nebu?

Napiši več domačih in divjih živali!

Imenuj -ptiče, ribe, dvoživke, žuželke in črve, ki jih poznaš!

Ktera drevesa rastejo na vertu, ktera v gozdu?

Naštej več cvetic! Ktere cvetejo zgodaj, ktere pozno?

Imenuj nektare strupene rastline!

Povej nektare kovine!

Napiši dneve v tednu, mesece in velike praznike v letu!

(Dalje prih.)

Šolsko obzorje.

Iz Bukarešta. Nadjam se, da čestitim bralcem »Uč. Tov.« vstrezam, ako jim včasih iz Bukarešta pišem. Mesto Bukarešt je prijetno, a že ima skoro čisto orientalski obraz. Razprostira se na lepi ravnini; sicer Valahija ni bregovita, in šteje okolo 100.000 prebivalcev, raznoverstnih ver in narodov, večina se vé da, je vlaška. Po ulicah, v katerih se živo giblje, je vedno dovolj blata, po katerem skopljenci s čilimi in berzimi konjiči v lepih kočijah vozijo gospodo, in uborni Vlahi na lesenih, dvokolesnih kolcah vodo prevažajo, in »apa« kričeči po ceni prodajajo. Lepih in visokih palač, kakor se v velikih mestih navadno nahajajo, ni mnogo, poslopja so, če tudi okusno sozidana, naj več nizka, pri tléh ali samo z enim nadstropjem. Minaretov (ozki, okrogli torni na turških moše-jih), na kterih pogled se tû okó, ako potuješ po Donavi, skoro privadi, ne vidiš ne enega, tem več malih cerkev, naj več z dvema kupljama, v kterih opravlja se služba božja po vlaški. — Tudi katoličani imajo v Bukarešti dve cerkvi, i na spomlad sozidati će škof nikopoljski s prestolom v Bukareštu eno novo. — Narod pa je tû čversto zastopan, če tudi sovraži ga Vlah, ko kugo, i ima 17 molitvenih koč. Židovi se pogosto nahajajo po rodovitni Valahiji, kjer jim je neumnost i nevednost prebivalcev vgodna.

Kar se tiče šol, so po Valahiji kaj redke, Bukarešt celó ne bo kmali Atene; vendar le najdeš tû med drugimi tudi eno katoliško deško šolo, v ktero tudi Valahi i židovi pošiljajo svoje otroke. Devet let učili so tû »šolski bratje«, vlani so odpotovali v Beč, i sedaj je njuna osoda v rokah Posijonistov, kteri red pripravljá si za misijonstvo i katoliške šole v Valahiji i turški Bulgariji neprecenljive zasluge. Da je šola po odhodu šolskih bratov mnogo zgubila, ni dvombe, kajti sedanji učitelji so slabe neukretne in nevajene moči; a smemo upati, da će biti bolje. Celó en Slovenec, pisatelj pričujočih verst, je na omenjenem učelišču, pripravljajoč se za misijon med Muzeljmanji i Bulgari; a tudi njemu manjka šolske odličnosti, ker ni se pripravljál za ta stan. Tû omenim, da je gori imenovani škof pred dvema leti vstanovil novo semenišče v Buka-

reštu za prihodnje misijonarje v Valahiji in Bulgarii, v katerem je že preko 20 nadepolnih mladenčev; vendar ti še ne zadostujejo, i povoljni bili bi kandidati od koder koli. Morebiti, da čutil bi kateri slovenski učitelj poklic za duhovski stan, tñ dana mu je lepa priložnost. Na starost se ne gleda; potrebno je samo, da nekoliko latinski razumi.

Kar se pak v obče narodov vlaškega i bulgarskega tiče, pokopana sta oba v globoki nevednosti; posebno Vlasi so neizgovorno slaboredni in strastni. Gledé jezikov je, kar se že samo po sebi razumi, bulgarski močno slovenskemu podoben, vlaški pa je zmešanca latinskega i slovanskega. Najdeš v njem mnogo slovanskih besedi, n. p. Dogaru, Fassbinder; Zidulu, Mauer; Predvorulu, Korridor; nevasta, Braut; raci, die Krebsen i. t. d. Z Bogom, prihodnjič več!

Sob. Albert.

Iz Vinice. (Zahvala.) Gosp. Ljudevit Tomšić, učitelj na doljnegradskih glavnih učionah v Zagrebu, podaril je viniške ljudske soli 30 tabelj sè 159 barvanimi podobami s priloženo knjižico od Dr. Gottfr. Šuberta, kot znamenje hvalečnosti za perve nauke, ki je je prejel v viniške soli. Za ta velikodušni dar izrekam v imenu svojih učencev priserčno zahvalo blagemu dobrotniku, ki se je prvi spomnil naše uboge mladine.

Jože Karšek, učitelj.

Iz Budanj. V štev. 4 „Slov. Učitelja“ gosp. voditelj tega lista hudo poprijemlje sedanjega »Tovarševga« vrednika, očitaje mu, da list, ki se vreduje po načelu, kakoršno vodi novo vredništvo »Tovarševo«, ne zasluži pridevnika „Učiteljski“.

Za Boga, mislim si, kako mora pač biti načelo novega gosp. »Tov.« vrednika, da po misli g. L. „Učit. Tov.«, derzé se tega principa, več ne piše za slovenske učitelje! Vzajem torej letošnjega „Tov.“ prvi list v roko, in tñ berem černo na belem, da se »Tovariš« vreduje po načelu: „Vse za národno šolo na verski podlagi“.

In to načelo, gosp. voditelj „Slov. Učitelja“, vas bóde v oči?! Zares strašanska kratkovidnost in zagrizenost v svoje pravo!

„Tovariš“ je menda „Slov. Učitelju“ zato tern v peti, ker piše, da bi na korist slovenske mladine bilo naj bolje, če učitelj in duhovnik lepo složno delujeta na blagor mile mladine, ter da se ne gledata kot pes in mačka.

Se vé, to pa ni nič kaj liberalno, če se učitelj véde proti svojemu dušnemu pastirju tako, kakor se je védel pred 10 ali 20 leti. To ne gré; sedaj pišemo vže 1873. leto; in sedaj je strašansk napredek, če se učitelj in duhovnik kavsata!

Kdor torej s svojim g. duhovnikom lepo harmonira, ta ni več učitelj, je le „mežnar“; tisti pa, ki piše za „národno šolo na verski podlagi“, tak list se ne sme še dalje imenovati „Učiteljski Tovariš“, ampak „Zagovornik mežnarstva“, ker tak list ne piše za učitelje, nego le za „mežnarje“. O nespamet! Očita se g. M., da je zagovornik „mežnarstva“ (?) — Če je to istina, piše g. M. prav v duhu časa, kajti, dokler se na Kranjskem dohodki učiteljevi ne vravnajo po novej postavi (in kakor kaže, se to še ne bo koj zgodilo), je naj bolje, da so učitelji še dalje „mežnarji“! Sploh je znano, kar je tudi resnica, da so tñ in tam dohodki „mežnarstva“ veliko bolji mimo unih učiteljstva. Pisatelj tega je služboval na fari, kjer so bili „mežnarski“ prihodki trikrat večji, kakor pa učiteljevi. No saj se pa nihče ravno ne sili, da naj bo „mežnar“, vendar pa še veljá „s trebuhom za kruhom“.

„Skušnja modri.“ Recimo, da bi bil gosp. voditelj „Slov. Učitelja“ kakih deset let učitelj terdih hribovcev, verjemite mi, da bi potem vse drugače sodil

o „zagovorniku mežnarstva“! Kdor ni bil nikdar učitelj med terdmi, pa praktičnim kmeti, ta ne vé, kako zlahka se ravna učitelj na deželi po novih šolskih postavah, katerih smo tudi mi ubogi učitelji na kmetih zelo zelo veseli, zalibog, da so nam dosorej le več dela, a prihodkov nič več prinesle!

Verjemite mi, da je med učiteljem v mestu in med učiteljem na deželi velik razloček. V mestu se dá marsikaj storiti, kar na deželi ni mogoče.

Zato pa ga imamo za idealista, kdor učiteljstvo v mestu in na deželi po enem vatlu meri. Želeti bi bilo, da bi se mir v domači hiši ne kalil — nam v škodo, nasprotnikom pa v radost.

Misleče občinstvo bo pač sodilo, ali se načela, ki jih zastopa „Tov.“, bolj prilagajajo ljudskemu učitelju, ali una, ki se jih derži „Slov. Učitelj!“

Tudi naša šola je prejela od „kr. Schulpfennigver.“ zdatne učilne pripomočke, za kar Bog plati!

Ivan Zarnik, učitelj.

Iz Gorenskega. Za učiteljevo službo na Breznici se do sedaj iz med učiteljev še ni nihče oglasil, — in tako je tudi prav. Ljudje naj nekoliko poskušajo shajati brez šole in sicer tako dolgo, da jo bodo zazeleli. Potem bodo tudi učitelja bolje spoštovali.

Iz Ljubljane. Zaželjena šolska postava za Kranjsko bode poterjena — tako se sliši iz gotovega vira z višjih krogov, in veseli moramo reči, da se naša nada (beri l. „Tov.“ št. 24 str. 375.) lepo spolnuje. Med tem, ko so nekteri tarnali, da ta postava ne bode poterjena, djali smo mi do živega prepričani: „Kranjski učitelji prav z mirnim srcem pričakujemo, in se terdno nadjamo, da bode slavno ministerstvo to postavo v poterjenje priporočilo in da bode kmali zadobila naj višje poterjenje, kajti skrajni čas je, da se kranjskim učiteljem pomaga“.

— (*Odlično priznanje.*) V zadnjem listu ponatisnili smo „Vabilo k pristopu v družbo sv. Mohora za l. 1873.“ Znano je, da ta za naš slovenski rod neprecenljiva družba poleg nikoli dost prehvaljene skerbi za razširjenje kerkoristno-podučnih in zabavnih knjig med naš narod razpisuje tudi vsako leto znamenita darila za najboljše izvirne spise, da bi tako pisatelje nekoliko poplačala za njihovi trud, in hkrati v nemala jih k daljni marljivosti. In kakor ravno zvemo iz zanesljivega vira, je bila zato leto prisojeno in tudi že izročeno prvo darilo našemu cenjenemu sobratu in sodelavcu g. Jos. Levičniku, učitelju v Železnikih. Pismo, ki ga je z darilom vred od tajništva družbe sv. Mohora prejel, se prične tako-le: »Vaši „Spomini“ so vsem presojevalcem tako dopadli, da so Vam enoglasno prisodili prvo darilo (35 gl.). Radostni Vam razsodbo naznanimo in prosimo tudi prihodnje duševne Vaše podpore itd.« — Kakor smo slišali, popisujejo ti »Spomini« našo kranjsko-notranjsko stran. Pričnši na kolodvoru Ljubljanskem omenja g. Levičnik v tem svojem precej obširnem potopisu najpred Lattermanovega drevoreda, grada Tivoli, Brezovice; — zatim govori o železnici čez močvirje, in pripleta kratko zgodovino cele južne železnice od Dunaja noter do Tersta. Dalje popisuje: Borovnico, Bistvo in Logatec. Prišedši s potopisom do Rakeka omenja bližnje Cirknice, in popiše med drugim hudi boj v tej okolici med našimi hrabrimi Avstrijani in nasilnim Francozi l. 1813. — Na daljnem potu popisuje št. Kocjansko divje-romantično okolico, Postojno, njeno lepo cerkev, stari grad in slovečo podzemeljsko jamo, katera je prav ob kratkem in čisto po domače opisana za priprosto ljudstvo. Tudi popis Hrenovic in predjamskega grada (Laeg) z žalostno zgodovino njegovega nekdanjega posestnika Erazma Predjamskega je na kratko omenjen. Temu sledi popis Nanos-a, Razdertega in obrambe ondodnih višin l. 1809. zoper nasilstvo francosko. Omenivši stare in nove ceste čez Rebernice pelje g. pisalec v duhu

svoje sospremljevalce v vipavsko dolino, govori o Št. Vidu, o grobu Vertovčevem, in jih vodi mimogredé mikavno góvorivši o podnebju in pridelkih doline, proti Vipavskemu tergu, kateremu je ohranjen v tem potopisu prav časten spomin. — Proti sklepu piše še o sprelepi cerkvi Marije Device v Logu, o kipu onega hrabrega huzarja, ki je ondi l. 1813. v boju za domovino poleg te cerkve častno žertoval mlado življenje svoje, ter skónčá potopis na meji naše dežele v Šturji.

Ne moremo si kaj, da bi slavne Mohorjeve družbe tà javno ne poprosili, naj vravná tako, da bo ta potopis že to leto v družbenih knjigah natisnjen.

— Deželni šolski svét je v seji 6. t. m. 100 učiteljem na Kranjskem (vsled ukaza deželnega šolskega svéta od 23. junija 1872. štev. 888) odločil 482 gold. 20 kr. odškodnine za pet k okrajnim učiteljskim shodom za l. 1872. To lepo doklado dobodó kranjski učitelji letos pervikrat. Ravno v tej seji je bilo tudi dvanajsterim duhovnikom, ki se podučujejo v šoli za silo, odločilo po 30 do 60 gold. nagrade, in 13 učiteljem od 20 do 50 gold. podpornine.

— Zdatno zboljšanje učiteljske plače ukrenilo se je v Spodnji Avstriji. Od 1. jan. prih. l. bodo učitelji ljudskih šol dobivali zvišano plačo od 500 in 600 na 600, 700 in 800 gold. Podučitelji z učiteljskim spričalom imeli bodo po 400, 500 in 600 gold. letne plače, brez tega spričala pa po 350 in 400 gold. Lep zgled drugim deželam in občinam!

— Društvo »Národní škola« čversto napreduje. Nabranega denarja je že blizo 500 gold., za ktere bode se po odborovem sklepu precej nakupilo blagá in razposíljaló učiteljem in solam. Kdor iz med slovenskih učiteljev še ni pristopil k temu prekristnemu društvu, naj se nikar ne obotavlja. Vsi učitelji in vse šole po Slovenskem naj se vpišejo. 1 gold. denarja je malo, pomoč pa bode vendar zdatna, kajti z združenimi močmi se mnogo stori.

Za »Národní škola« sta poslala g. g.: Žitek, profesor v Ptuji, 10 gold., Nikol Stanonik, učitelj v Starem tergu pri Poljanah 16 gold. (Imena darovalcev in družnikov damo prihodnjič).

— Slovensko učiteljsko društvo imelo je 29. jan. in 12. t. m. prav zanimiva društvena večera. Z zanimivimi podučnimi govori verstilo se je krasno petje (izverstnih gg. pevcev dramatičnega društva) in razne zabavne stvari. Obeh teh večerov vdeleževali so se tudi udje z dežele. Društveno geslo: »v združbi je moč in napredek« se vedno lepše razvija in čisti značaje.

— Zadnji čas za pošiljanje v veliko razstavo na Dunaj se sedaj steka. Kdor je kaj namenil v to razstavo poslati, naj to hitro stori, ako ne, bode propozno. Slovensko učiteljsko društvo je precej šolskih stvari iz svoje poslednje razstave v Ljubljani poslalo v razstavo, in tudi l. mestna ljudska šola pri sv. Jakobu vdeleževala bode se pri tej razstavi z nekterimi šolskimi izdelki.

Premembe v učiteljskem stanu na Kranjskem. G. Jož. Eržen, učitelj v pokoji v Idriji, je umrl.

Na Štajerskem. Postavljeni so gg.: Val. Jarc za učitelja v Arvež; Iv. Rožker za podučitelja k sv. Magdalení pri Mariboru; Iv. Kunštič za podučitelja v Brežicah; Andrej Simonič za podučitelja k sv. Petru; G. Potočnik za učitelja v Petrovčeh pri Celji; J. Bobisud za nadučitelja dékliške šole v Celje; M. Kresnik za podučitelja deške šole v Celje; gospodičini V. Miheljak za učiteljico in Ida Vipavec za podučiteljico v Celje.